

Position Paper: Niet-indexeren van de maximum uurprijs in de kinderopvang voor 2026

Inleiding

Het besluit om de maximum uurprijs voor kinderopvang in 2026 niet te indexeren heeft verstrekkende negatieve gevolgen voor ouders, kinderopvangorganisaties en de samenleving als geheel. Kostenstijgingen in de sector zullen niet verdwijnen, maar worden doorgeschoven naar ouders en organisaties, met alle consequenties van dien. Dit besluit leidt tot hogere financiële lasten voor ouders, vermindert de toegankelijkheid van kinderopvang en zet de kwaliteit en continuïteit van de sector onder druk.

Korte-termijnbesparing met lange-termijngevolgen

Hoewel het kabinet mogelijk op korte termijn kosten wil besparen, wordt onvoldoende rekening gehouden met de langetermijneffecten. Kinderopvangorganisaties zullen geconfronteerd worden met een geschatte kostenstijging van minimaal 3,6% in 2026. Zonder indexering van de maximum uurprijs kunnen deze kosten niet worden gecompenseerd, waardoor zij worden doorberekend aan ouders. Dit heeft brede maatschappelijke gevolgen.

Gevolgen voor ouders met lage inkomens

Voorals ouders met lage inkomens zullen de gevolgen direct voelen. Kinderopvang moet toegankelijk en betaalbaar zijn voor alle gezinnen, maar door hogere eigen bijdragen kunnen juist deze ouders gedwongen worden minder of geen gebruik te maken van opvang. Dit kan leiden tot:

- Verminderde arbeidsparticipatie, wat de krapte op de arbeidsmarkt verergert.
- Toename van informele opvangsituaties van mindere kwaliteit.
- Kinderen die of geen voorbereiding op onderwijs hebben of na schooltijd zonder toezicht op straat zwerven. Voor alle leeftijden heeft dit maatschappelijke gevolgen.

Impact op kinderen: risico op achterstanden en jeugdzorgkosten

Wanneer ouders de kinderopvang niet meer kunnen betalen, worden kinderen hiervan de dupe. De eerste levensjaren zijn cruciaal voor de ontwikkeling, en kinderopvang speelt een essentiële rol in het stimuleren van cognitieve en sociale vaardigheden. Kinderen die deze stimulans missen, lopen een groter risico op achterstanden in het basisonderwijs. Dit kan leiden tot hogere kosten in het onderwijs en de jeugdzorg op de lange termijn. Voor kinderen van 4-12 jaar betekent minder opvang mogelijk dat zij vaker zonder toezicht thuis zitten, wat de kans op problemen binnen de jeugdzorg vergroot. En de druk op deze budgetten ook weer verhoogd.

Kosten voor werving en behoud van personeel

De kinderopvangsector investeert momenteel fors in het opleiden en behouden van personeel, onder andere via BBL-trajecten. Deze investeringen zijn noodzakelijk om het personeelstekort op te lossen en de kwaliteit te waarborgen. Zonder indexering van de tarieven komt de financiële ruimte hiervoor onder druk te staan, wat de instroom en retentie van medewerkers in gevaar brengt.

Wachlijsten en toegankelijkheid

Hoewel het verlies van klanten in 2026 op korte termijn de grote wachlijsten kan verlichten, betekent dit niet dat de sector in staat zal zijn om de verwachte groei vanaf 2027 op te vangen als kinderopvang grotendeels gratis wordt. Hogere prijzen kan er ook voor zorgen dat ouders met hogere inkomens nu

alvast opvangplaatsen claimen, waardoor lagere inkomens later buiten de boot vallen wanneer de tarieven weer dalen. Dit vergroot de ongelijkheid nog meer binnen het systeem.

Kwaliteit van kinderopvang onder druk

Wanneer kinderopvangorganisaties de kosten niet volledig kunnen doorberekenen, zullen zij genoodzaakt zijn om minder uit te geven aan de kwaliteit die zo hard nodig is in deze groeiende sector. Dit kan bijvoorbeeld ten koste gaan van:

- De pedagogische aandacht per kind.
- Opleidings- en ontwikkelmogelijkheden voor medewerkers.
- Investerings- in speel- en leeromgevingen.
- Extra ondersteuning voor kinderen met een achterstand of speciale behoeften.

Vertrouwen in de overheid

Eerdere bezuinigingen tussen 2012 en 2014 hebben het vertrouwen in de kinderopvangsector ernstig beschadigd. De sector werd toen geconfronteerd met plotselinge verlagingen van de maximum uurprijs, waardoor ouders en organisaties in financiële problemen kwamen. Medewerkers verlieten de sector en een aantal jaar later moest er weer actief geworven worden om personeelstekorten op te lossen. Het opnieuw niet-indexeren van de tarieven wekt de indruk dat de overheid de kinderopvang ziet als een kostenpost in plaats van een maatschappelijke investering. Dit schaadt het vertrouwen van ouders, organisaties en medewerkers in het beleid.

Financiële stabiliteit van kinderopvangorganisaties

In 2024 is de maximum uurprijs eindelijk op een redelijk niveau gebracht. Voorheen hanteerden 85% van de organisaties tarieven boven de kinderopvangtoeslag (KOT), terwijl dit in 2024 is gedaald naar 60%. De afwijkingen zijn minder fors geworden, wat de toegankelijkheid verbeterde. Een besluit om in 2026 niet te indexeren brengt deze vooruitgang in gevaar en zorgt voor financiële instabiliteit van veel kinderopvangorganisaties.

Conclusie: Een ondoordachte maatregel met grote gevolgen

Het kabinet lijkt met deze maatregel vooral te willen bezuinigen op korte termijn, zonder oog te hebben voor de economische en maatschappelijke gevolgen. De maatregel leidt tot:

- Hogere kosten voor ouders en verminderde toegankelijkheid van kinderopvang.
- Ongelijkheid in toegang tot opvang met eventueel toename van wachtlijsten.
- Risico op meer schoolachterstanden en hogere kosten in onderwijs en jeugdzorg.
- Verzwakking van de kinderopvangsector door personeelsproblemen en financiële druk.
- Dalend vertrouwen in de overheid en een herhaling van de fouten uit het verleden.

Om kinderopvang toegankelijk en van hoge kwaliteit te houden, is het noodzakelijk om de maximum uurprijs in 2026 te indexeren. Alleen zo kunnen ouders, kinderen en kinderopvangorganisaties rekenen op een stabiel en duurzaam opvangsysteem.